

Öznel Bellek Yak?nmalar? Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Öznel Bellek Yak?nmalar? Anketi*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28840>

Özet

Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi (ÖBYA), bireylerin kendi bellek performanslarına ilişkin algılarına ve yaşadıkları yakınmalar? de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle ya?lı? popülasyonlarda ortaya çıkan subjektif kognitif bozukluk veya hafif kognitif bozukluk gibi durumların erken evrelerinde önemli bir gösterge olabilen öznel bellek yakınmaların? ölçmeyi hedefler. Türk Geriatri Dergisi'nde yayımlanan bir çalışmada ile 2013 yılında Türkçe'ye uyarlanm?? ve psikometrik özellikleri de?erlendirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe konulan popülasyonlarda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilirliğini araştırmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi, bellek, subjektif bellek yakınmalar?, geriatri, psikometrik özellikler, uyarlama, kognitif bozukluk, ya?lılık.

Yazarlar

Özel-Kızı, E. T., Duman, B., Altınata, Ö., Kırıcı, S., Baştu, G., Baran, Z., Altunöz, U.

Amaç

Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi'nin temel amacı, bireylerin günlük yaşamlarında deneyimledikleri bellek sorunlarına dair kendi algılarına ve şikayetlerini sistematik bir şekilde de?erlendirmektir. Bu, objektif bilişsel testlerle her zaman tespit edilemeyen ancak kişinin yaşam kalitesini etkileyen bellek performansındaki düşü?leri yakalamak için kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle ya?lı? yetkinlerde, demans öncesi evreler olan hafif kognitif bozukluk (HKB) veya subjektif kognitif yakınmalar (SKK) gibi durumların erken tespiti ve takibinde bir tarama aracı olarak hizmet eder.

Türkçe'ye uyarlanması, Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında, özellikle geriatri alanında çalışılan uzmanların, Türk kültürüne ve diline uygun, geçerli ve güvenilir bir araçla öznel bellek yakınmaların? de?erlendirmelerini sağlamaya amaçlanmıştır. Bu sayede, bilişsel sağlığın izlenmesi ve potansiyel risk altındaki bireylerin belirlenmesi kolaylaşmaktadır.

Yapı

Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi'nin ölçtü?ü temel yapı, bireylerin kendi bellek yeteneklerine ve günlük yaşamdaki bellek işlevlerindeki de?işikliklere dair algılarına olan "öznel bellek yakınmalarıdır". Bu yapı, kişinin kendi belleğinin zayıfladığına veya eskisi kadar iyi

çalışmadı?na dair farkındalığın? ifade eder. Öznel bellek yakınmalar?, genellikle objektif bilişsel testlerde belirgin bir düğ?ü olmaksızın ortaya ç?kabilir, ancak gelecekte kognitif bozukluk geliştirme riski ile ilişkilendirilmiştir.

Bu anket, genellikle çeşitli bellek alanlarına (örn., isim hatırlama, randevular? unutmama, kelime bulma güçlüğ?) yönelik şikayetleri sorgulayarak çok boyutlu bir değerlendirme sunar. Ölçek, bellek performansındaki düğ?ünün yanı sıra, bu düğ?ünün günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkilerini de dolaylı olarak değerlendirerek, bireyin bellek sorunlarına verdiği önemi ve kaygıyı yansıtan bir profil oluşturmaya yardımcı olur.

Geçerlik

Kaynak içerikte Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi'nin geçerlik bilgileri detaylı olarak belirtilmemiştir ("-"). Ancak, bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması sürecinde, ölçeğin orijinal dilde ölçtüğ?ü yapıyı Türkçe'de de aynı şekilde ölçtüğ?ünü doğrulamak için kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılması esastır. Bu çalışmalar genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi ile), ölçüt geçerliliği (ilişkili diğer ölçeklerle korelasyon) ve ayrırt edici geçerliliği (farklı grupları ayrırt etme yeteneği) gibi boyutları içerir.

Özel-Kızı ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan uyarlama çalışması?nda, ölçeğin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin değerlendirildiği belirtildiğinden, bu geçerlik çalışmaları?nın yapılması beklenmektedir. Ancak, sunulan özet bilgide bu detaylara yer verilmemiştir. Geçerlik, bir ölçme aracının neyi ölçmesi gerekiyorsa onu ne kadar doğru ölçtüğ?ünü ifade eden kritik bir psikometrik özelliktir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi'nin güvenilirlik bilgileri de detaylı olarak belirtilmemiştir ("-"). Bir ölçeğin güvenirliği, ölçüm sonuçları?nın tutarlı ve kararlı olma derecesini ifade eder. Uyarlama çalışmaları?nda, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı gibi), test-tekrar test güvenilirliği ve maddeler arası korelasyon gibi yöntemlerle güvenilirlik değerlendirmesi yapılır.

Özel-Kızı ve arkadaşları (2013) çalışması?nda psikometrik özelliklerin değerlendirildiği belirtildiğinden, güvenilirlik analizlerinin de bu kapsamda gerçekleştirilmesi muhtemeldir. Yüksek güvenilirlik, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar vereceğini ve ölçüm hatasının düşük olduğunu gösterir, bu da klinik ve araştırma uygulamaları için temel bir gerekliliktir.

Faktör Analizi

Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi'nin faktör analizi detayları? kaynak içerikte doğrudan belirtilmemiştir. Ancak, bir ölçeğin uyarlama sürecinde, ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek ve

orijinal ölçeğin faktör yapısının hedef dildeki popülasyonda da korunup korunmadığını belirlemek için faktör analizi sıklıkla uygulanır. Bu analiz, ölçeğin altında yatan boyutlar veya faktörleri ortaya çıkarmayı amaçlar.

Uyarlama çalışmasında (Özel-Kızı vd., 2013) psikometrik özelliklerin değerlendirilmesi kapsamında açılmayı ve/veya doğrulayı faktör analizlerinin yapılması kuvvetle muhtemeldir. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin hangi bellek yakını boyutlarına yüklendiğini göstererek, ölçeğin yapısal bütünlüğüne dair önemli bilgiler sunar.

Araç

Test Türü: Uyarlama. Öznel Bellek Yakınmalar? Anketi, orijinal bir ölçeğin Türkçe'ye adaptasyonu olup, Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmiştir.

Format: Genellikle **kendi kendine raporlama** şeklinde uygulanan bir ankettir. Maddeler, bireylerin bellek yakınımalarını belirli bir derecelendirme ölçeği üzerinde değerlendirmesini gerektirir.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Başta **yaşlı yetkinler** olmak üzere, öznel bellek yakınımalar? olan bireyler. Geriatri alanındaki çalışmalar için özellikle uygundur.

Yaş Grubu: Belirtilmemiş olmakla birlikte, uyarlama çalışmasının yapıldığı dergi ve ölçeğin doğası gereği **60 yaş ve üzeri** bireylerde kullanıma yönelik olduğu tahmin edilmektedir.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki yaşlı yetkin popülasyonu üzerinde psikometrik özellikleri değerlendirilmiştir. Klinik olarak sağlıklı yaşlılar ve hafif kognitif bozukluk riski taşıyan bireyler bu popülasyonun hedefi olabilir.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireylerin belirli bellek sorunları hakkındaki deneyimlerini ve sıklıkla değerlendirilen bir dizi madde içermektedir. Yanıtlar genellikle bir Likert tipi ölçek üzerinde derecelendirilir. Uygulama genellikle kağıt-kalem veya klinik görüşme yoluyla yapılır.

Anahtar Kelimeler

Bellek, öznel bellek yakınımalar?, kognitif bozukluk, hafif kognitif bozukluk, demans, geriatri, psikometrik, uyarlama, değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değil.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in kullan?m?na ili?kin **izinler** ve **ücretler** hakk?nda kaynak içerikte bilgi bulunmamaktadır. Genellikle uyarlanm?? bir ölçe?in kullan?m? için orijinal ölçe?in yazarlar?ndan veya yay?nc?lar?ndan izin al?nmas? gerekebilir. Ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin de?erlendirildi?i çal??ma **2013 y?l?nda** yay?mlanm??tır.

Kaynaklar

Özel-K??z?l, E. T., Duman, B., Alt?nta?, Ö., K?r?c?, S., Ba?tu?, G., Baran, Z. ve Altunöz, U. (2013). Öznel Bellek Yakınmaları Anketi Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin de?erlendirilmesi. *Türk Geriatri Dergisi*, 16(2), 150-154.

Orijinal PDF buradan indirilebilir: [oznel-bellek-yakinmalari-anketi-toad.pdf](#)

Makalenin yay?mland??? dergi ba?lant?s?: [geriatri.dergisi.org](#)

Öznel Bellek Yakınmaları Anketi Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Öznel Bellek Yakınmaları Anketi'nin maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Bu nedenle, ölçe?in spesifik maddeleri burada listelenememektedir.